

**ეთიკის კომისიის
რეკომენდაცია**

მეხუთე დისციპლინური კოლეგიის შემადგენლობა:

კოლეგიის თავმჯდომარე - ია გაბედავა

კოლეგიის წევრი - თორნიკე ბაქრაძე

კოლეგიის წევრი - ქეთევან უტიაშვილი

შეკითხვის კომისიაში შემოსვლის თარიღი - 04.11.19

შეკითხვის რეგისტრაციის ნომერი - 010/19

შეკითხვა:

საქართველოს ეროვნული ბანკის 2018 წლის 7 დეკემბრის N267/04 ბრძანების საფუძველზე, გახსნილი მაქვს ადვოკატის ნომინალური მფლობელობის ერთობლივი ანგარიში.

აღნიშნული ანგარიშის გამოყენებითა და მასზე ფინანსური ტრანზაქციის განხორციელების დროს, რა პროფესიული ეთიკური ფარგლები გააჩნია ადვოკატს და რით არის აღნიშნული ნომინალური მფლობელობის ერთობლივი ან სეგრეგირებული საბანკო ანგარიშის გამოყენება რეგულირებული?

ნომინალური მფლობელობის ერთობლივი და სეგრეგირებული საბანკო ანგარიშის გამოყენების დროს რა წინაპიორბები უნდა დაიცვას ადვოკატმა რათა არ დაირღვეს პროფესიული ეთიკის კოდექსი და მოქმედი კანონმდებლობა?

ანალიზი:

ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-8 მუხლის მე-13 ნაწილის თანახმად ადვოკატი ვალდებულია კლიენტის მიერ მინდობილი თანხები ცალკე აღრიცხოს: „ნებისმიერი ფულადი სახსრები ან ქონება, რომელსაც კლიენტი მიანდობს ადვოკატს უნდა ინახებოდეს დამოუკიდებლად ადვოკატის ფულადი სახსრების ან ქონებისაგან და იმართებოდეს კეთილსინდისიერად. ადვოკატი ვალდებულია კლიენტს მოთხოვნისთანავე მიაწოდოს ანგარიშგება“. საქართველოს ადვოკატთა

პროფესიული კოდექსის მე-8 მუხლის მე-13 ნაწილით გათვალისწინებული აღნიშნული ვალდებულება შეესაბამება ადვოკატთა საერთაშორისო პროფესიულ სტანდარტებს.

ევროგაერთიანების ადვოკატთა ქცევის კოდექსის 3.8 მუხლის „კლიენტის ფონდები“ 3.8.1 პუნქტის თანახმად: „თუ ადვოკატი მისი პრაქტიკის განმავლობაში ნებისმიერ დროს მისი კლიენტის ან მესამე მხარის სახელით თანხებს მფლობელობაში მიიღებს, (შემდგომში „კლიენტის ფონდები“), სავალდებულოა, რომ:

- 3.8.1.1 აღნიშნული თანხები ყოველთვის საბანკო ანგარიშზე ან მსგავს დაწესებულებაში ინახებოდეს საჯარო დაწესებულების ზედამხედველობის ქვეშ. ადვოკატის მიერ მიღებული ყველა ასეთი თანხა ამგვარ ანგარიშზე უნდა იქნას გადახდილი გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც კლიენტი დათანხმდება, რომ თანხების განკარგვა სხვაგვარად მოხდეს.
- 3.8.1.2 ნებისმიერი ანგარიში, რომელზეც ადვოკატის სახელით კლიენტის თანხები ინახება, სათაურში ან დანიშნულებაში უნდა მიუთითებდეს, რომ თანხები ინახება კლიენტის ან ადვოკატის კლიენტების სახელით.
- 3.8.1.3 ნებისმიერი ანგარიში ან ანგარიშები, რომლებზეც კლიენტის თანხები ადვოკატის სახელით ინახება ყოველთვის უნდა მოიცავდეს თანხას, რომელიც არ არის ნაკლები ადვოკატის მიერ შენახული კლიენტების თანხების სრული ოდენობისა.“

ეთიკის კომისიის განმარტებით, „მინდობილი თანხები კლიენტის საკუთრებაა და მხოლოდ საქმიდან გამომდინარე შეიძლება მათი განკარგვა, რასაც აუცილებლად თან უნდა სდევდეს სათანადო მტკიცებულებებით გამყარებული ხარჯთაღრიცხვა (იხ. ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-8 მუხლის მე-12 ნაწილი). ადვოკატთა პროფესიული ქცევის წესები ადვოკატს ვალდებულებს, განსაკუთრებული გულისხმიერებით მოეკიდოს კლიენტის მიერ გადაცემულ ფულად სახსრებს (მინდობილ ხარჯებს) და არ განათავსოს ეს მინდობილი თანხები პირად ფულად სახსრებთან ერთად (იხ. ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-8 მუხლის მე-13 ნაწილი). ამავე ნორმაში მითითებულია ადვოკატის კიდევ ერთი ვალდებულება, რომელიც მინდობილი თანხების კეთილსინდისიერად მართვას ითვალისწინებს. ამ ნორმის არსი ისაა, რომ ადვოკატის შესაძლო ფულადი ვალდებულებები არ გავრცელდეს კლიენტის თანხებზე (მინდობილ სახსრებზე), რადგან ეს არ არის ადვოკატის აქტივი.“ ეთიკის კომისიის 2018 წლის 31 მაისის გადაწყვეტილება საქმეზე 098/17.

ეთიკის კომისიის განმარტებით, „ადვოკატმა არ უნდა დაუშვას იმ ფულადი სახსრების დაყოვნება, რაიმე სახით საკუთარ ანგარიშზე თუ პირად სალაროში შენახვა, რომელიც მის ქონებას არ შეადგენს. მას შემდეგ, რაც კლიენტი ადვოკატს ფულად თანხას მიანდობს, მას უჩნდება ვალდებულება, მინდობილი თანხა კლიენტის მითითებისამებრ, წერილობითი ხელშეკრულების თანახმად კონკრეტული დანიშნულებით გამოიყენოს. თუ თანხის გამოყენება აღარ არის საჭირო - მნიშვნელობა არ აქვს, სუბიექტური თუ ობიექტური საფუძვლის გამო - პროფესიული ეთიკური ვალდებულებებიდან გამომდინარე, კეთილსინდისიერი წარმომადგენლობის ფარგლებში, ადვოკატი პასუხისმგებელია, შეძლებისდაგვარად უმოკლეს დროში აცნობოს კლიენტს თანხის, თუ სხვა ქონების უკლებლივ დაბრუნების შესახებ და პირველივე შესაძლებლობისთანავე გააკეთოს ეს, ყოველგვარი დაყოვნებისა და კლიენტთან შეთანხმების გარეშე, ასევე თავიდან აირიდოს მინდობილი ქონების სხვა ქმედების გასახორციელებლად გადამისამართება.“ ეთიკის კომისიის 2012 წლის 02 ივლისის გადაწყვეტილება საქმეზე N003/12.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სადისციპლინო პალატამ 2015 წლის 28 იანვარს Nდს-შ/5-14 გადაწყვეტილებით განმარტა, რომ აპე-ის 8 მუხლის მე-13 ნაწილით დადგენილი სტანდარტის ზედმიწევნით დაცვა უზრუნველყოფს როგორც კლიენტის ნდობას ადვოკატის მიერ ფულადი სახსრების მართვისას, ასევე განაპირობებს ნდობას ადვოკატის პროფესიული ნიშნისადმი. მითითებულ ვალდებულებათა ნორმატიულ დონეზე დაცვა კი, თავისი არსით ემსახურება როგორც კლიენტის ინტერესების მაღალი ხარისხით წარმოჩინებას, ასევე განამტკიცებს სანდოობის უკეთეს ხარისხს კლიენტსა და მისი ინტერესების დამცველს შორის. აღნიშნულ ფორმის ურთიერთობა კი თავის მხრივ განაპირობებს სამართლებრივი ურთიერთობის ეფექტურობას.

„საბანკო დაწესებულებებში ანგარიშების გახსნის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2011 წლის 7 აპრილის N24/04 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის შესახებ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2018 წლის 7 დეკემბრის ბრძანებით #267/04 ადვოკატებისთვის გათვალისწინებულია ნომინალური ფლობელობის ორი ანგარიში: ერთობლივი ან სეგრეგირებული (ბრძანების პირველი მუხლის ტ) და უ) ქვეპუნქტები). საკითხის რეგულირების მიზანს წარმოადგენს ადვოკატისა და კლიენტის ფინანსური ანგარიშების გამიჯვნა. ანუ თუ კლიენტი ადვოკატს სამართავად გადასცემს თავის კუთვნილ თანხებს, ადვოკატი ვალდებულია იგი განათავსოს ცალკე ანგარიშზე, თავისი პირადი ანგარიშებისგან დამოუკიდებლად. ერთობლივსა და სეგრეგირებულს შორის კი ძირითადი განსხვავება მდგომარეობს იმაში, რომ ერთობლივი ანგარიშის შემთხვევაში, შესაძლოა შეიქმნას ყველა მსგავსი კლიენტის ერთიანი ანგარიში, სეგრეგირებულის დროს კი ანგარიში იხსნება მხოლოდ ერთი კონკრეტული კლიენტისათვის.

ინსტრუქციის მე-5 მუხლის 1-4 პუნქტების თანახმად, 1. „ნომინალური მფლობელობის ანგარიშზე შეიძლება განთავსდეს და/ან ამ ანგარიშიდან გადაირიცხოს მხოლოდ ანგარიშის მფლობელი პირის კლიენტის სახსრები, რომელსაც ეს პირი ფლობს და განკარგავს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, თავისი საკუთარი სახსრებისაგან განცალკევებით.“ 2. „ბანკის მოთხოვნის შემთხვევებში, ნომინალური ანგარიშის მფლობელი პირი ვალდებულია ბანკს წარუდგინოს ინფორმაცია მისი კლიენტის (კლიენტების) და/ან მათი ბენეფიციარი მფლობელების შესახებ.“ 3. „ნომინალური მფლობელობის ანგარიშზე წარმოებული ოპერაციების შინაარსსა და დანიშნულებაზე პასუხს აგებს ანგარიშის ნომინალური მფლობელი.“ 4. „აკრძალულია ნომინალური მფლობელობის ანგარიშზე არსებული თანხების განკარგვა უშუალოდ ანგარიშის ნომინალური მფლობელის კლიენტის/მონაწილის მიერ წარმოდგენილი დავალების საფუძველზე.“ შესაბამისად, ნომინალურ ანგარიშზე განთავსებული თანხის განკარგვის საკითხს წყვეტს ადვოკატი კლიენტთან შეთანხმებით.

ნომინალური მფლობელობის ანგარიშზე განსათავსებელი თანხა არ არის კავშირში ადვოკატის მიერ კლიენტისგან მიღებული მომსახურების საზღაურის განკარგვასთან.

ადვოკატი უფლებამოსილია მიიღოს ფულადი თანხა ხელშეკრულებაში მითითებული დავალების შესრულების მიზნით. ფული უნდა შეიტანოს ნომინალურ ანგარიშზე უნაღდო ანგარიშსწორების გზით. იმ შემთხვევაში თუ ადვოკატი მიიჩნევს, რომ თანხა უნდა მიიღოს ნომინალურ ანგარიშზე განსათავსებლად, პროფესიული სტანდარტების დაცვისთვის საჭიროა ადვოკატმა და კლიენტმა შეადგინონ საადვოკატო მომსახურების ხელშეკრულების გარდა დავალების ხელშეკრულება, ფულადი სახსრების მიბარებისა და განკარგვის შესახებ, სადაც აღინიშნება: შედგენის ადგილი და თარიღი, ფულის გადამცემის სრული რეკვიზიტები, მიღებული ფულადი სახსრების ოდენობა, მიღების საფუძველი, მიმღები სუბიექტის რეკვიზიტები.

თანხა ადვოკატისთვის კონკრეტული ვადით უნდა იყოს მიზარებული.

ადვოკატმა ხელშეკრულების ასლი უნდა გადასცეს კლიენტს და თავისი ეგზემპლარი შეინახოს არქივში.

ფულადი თანხა შეიძლება დაუბრუნდეს კლიენტს, მის მემკვიდრეს ან თანხის ადვოკატისთვის გადაცემის დროს ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ სხვა პირს. თანხის კლიენტისთვის დაბრუნების შემთხვევაში უნდა შედგეს ოქმი თანხის დაბრუნების შესახებ და თანხა კლიენტს დაუბრუნდეს უნაღდო ანგარიშსწორებით. ოქმში უნდა აღინიშნოს: ოქმის შედგენის თარიღი და ადგილი, თანხის მიმღების სრული რეკვიზიტები და თანხის ოდენობა. ოქმს ხელი უნდა მოაწეროს ადვოკატმა და თანხის მიმღებმა.

ადვოკატი უფლებამოსილია უარი თქვას კლიენტის თანხის მიღებაზე.

დასკვნა:

შესაბამისად, ამჟამად საქართველოს საბანკო კანონმდებლობა და საბანკო მომსახურება უზრუნველყოფს ადვოკატთა საქმიანობის საუკეთესო პრაქტიკას პროფესიული სტანდარტების შესაბამისად და ადვოკატებს აქვთ საშუალება კლიენტის მინდობილი თანხები ცალკე ანგარიშზე აღრიცხონ. ამით ადვოკატი ერთის მხრივ ასრულებს პროფესიის რეგულირებისთვის მნიშვნელოვან სტანდარტს, მეორეს მხრივ უფრთხილდება ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების ინტერესს, ვინაიდან კლიენტის თანხები, გამოსაყენებელი ტრანზაქციებისთვის ამ ფორმით ადვოკატთან დაცული იქნება. გარიგებებისთვის ადვოკატებისთვის ნომინალური მფლობელობის ანგარიშით სარგებლობა ხელს უწყობს ტრანზაქციების უსაფრთხოებას, სიმარტივეს. ასევე, მიღწევადია ის ლეგიტიმური მიზანიც, რომ უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაცია თავიდან იქნეს აცილებული.

მითითება: ეთიკის კომისიის მიერ გაცემული რეკომენდაცია არის მხოლოდ სარეკომენდაციო ხასიათის მოსაზრება და არ აქვს სავალდებულო ხასიათი.

კოლეგიის თავმჯდომარე:

/ია გაბედავა/

კოლეგიის წევრი:

/თორნიკე ბაქრაძე/

კოლეგიის წევრი:

/ქეთევან უტიაშვილი/